

**THE RELATIONSHIP BETWEEN BUDDHIST
CHARACTERISTICS AND BEHAVIOR IN AIDS COUNSELING
AMONG PROFESSIONAL NURSES**

SARAWIN SITTIWONGSE

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE (PUBLIC HEALTH)
MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2003**

**ISBN 974-04-3814-8
COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY**

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางพระพุทธศาสนา และพฤติกรรมการให้การปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ของพยาบาลวิชาชีพ (THE RELATIONSHIP BETWEEN BUDDHIST CHARACTERISTICS AND BEHAVIOR IN AIDS COUNSELING AMONG PROFESSIONAL NURSES)

สาละวิน สิทธีวงศ์ 4236075 PPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอก : พยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : วรณเพ็ญ กรอบทอง, ศ.ค., ทศนีย์ นนทะสร, ค.ค., เพียงจันทร์ โรจนวิภาต, M.H.S. (Bios), เอกชัย จุละจาริตต์, พ.บ.

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางพระพุทธศาสนา และพฤติกรรมการให้การปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เขต 4 โดยใช้กรอบแนวคิดทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ในการวิเคราะห์ปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการให้การปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ของพยาบาลวิชาชีพ และความพึงพอใจในการให้การปรึกษาเรื่องโรคเอดส์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ พยาบาลวิชาชีพผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรเทคนิคการให้การปรึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจัดโดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหรือสถาบันสังกัดกรมสุขภาพจิต จำนวน 320 คน จาก 50 โรงพยาบาลใน 6 จังหวัด เขต 4 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประกอบด้วยความรู้ทางพระพุทธศาสนา การปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา พฤติกรรมการให้การปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ และความพึงพอใจในการให้การปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้แก่ 0.87, 0.94, 0.83 และ 0.93 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์สถิติที่ใช้ได้แก่ สถิติพรรณนา ทดสอบความสัมพันธ์ด้วยไคสแควร์ คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($\alpha = .05$) และสถิติถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.1) มีพฤติกรรมการให้การปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ในระดับสูง มีความพึงพอใจในการให้การปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ในระดับสูง (ร้อยละ 86.6) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมการให้การปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ และความพึงพอใจในการให้การปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ ความรู้ทางพระพุทธศาสนาและการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการให้การปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ของพยาบาลวิชาชีพ และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการให้การปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า p -value < 0.0001 ปัจจัยที่สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมการให้การปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ของพยาบาลวิชาชีพได้ คือ การปฏิบัติตามคำสอนเรื่องพรหมวิหาร 4 และความรู้กับการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาโดยรวม ได้แก่ ไตรลักษณ์ อริยสัจ 4 โอวาทปาติโมกข์ และ พรหมวิหาร 4 ส่วนปัจจัยที่สามารถทำนายความแปรปรวนของความพึงพอใจในการให้การปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ ได้คือ การปฏิบัติตามคำสอนเรื่อง พรหมวิหาร 4 ไตรลักษณ์ บทบาทในการให้การปรึกษา และความรู้เรื่อง พรหมวิหาร 4 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 20.4 และ ร้อยละ 19.7 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารทางการพยาบาลควรนำแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของปรัชญาทางการให้การปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ให้การปรึกษา พยาบาลวิชาชีพควรได้รับการอบรมที่มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน โดยนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของการให้การปรึกษา และควรบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในหลักสูตรการศึกษาทางการพยาบาล เพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่พระพุทธองค์ทรงสั่งสอน สามารถนำไปใช้เพื่อการปฏิบัติ การตัดสินใจและประยุกต์ใช้ในการให้การปรึกษาในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน

THE RELATIONSHIP BETWEEN BUDDHIST CHARACTERISTICS AND
BEHAVIOR IN AIDS COUNSELLING AMONG PROFESSIONAL NURSES

SARAWIN SITTIWONGSE 4236075 PPH / M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORS : VANPHEN KROBTHONG, Dr.P.H., TASSANEE
NONTASORN, Ph.D, PIANGCHAN ROJANAVIPART, M.H.S. AKACHAI
JUNLAJARIT, M.D.

ABSTRACT

The purpose of this descriptive research was to study the relationship between Buddhist characteristics and behavior in AIDS counseling among professional nurses in the fourth region hospitals, the Ministry of Public Health in Thailand. The selected concepts of Buddhism were used to explain the relationship between behavior in AIDS counseling and the satisfaction of AIDS counselors with their work.

The samples consisted of 320 professional nurses who had had AIDS counseling training (Basic course) from 50 hospitals in the fourth region. Data collected by self-administrated questionnaires were comprised of Buddhist knowledge, Buddhist practice, behavior in AIDS counseling and the satisfaction of AIDS counselors. Data analysis was computerized using descriptive statistics, chi-square test, Pearson's correlation coefficient and Stepwise multiple regression.

The results of the study showed that most of the professional nurses reported favorably on their behavior in AIDS counseling at a high level (59.1%). The satisfaction with their AIDS counseling role was also at a high level (86.6%). The chi-square test showed that none of the demographic characteristics : age, marital status, educational level, number of training, experience in AIDS counseling and income were associated with behavior in AIDS counseling and the satisfaction with their AIDS counseling role. The Pearson's correlation coefficient showed that Buddhist knowledge and Buddhist practice were positively related to behavior in AIDS counseling among professional nurses and positively related to satisfaction with the AIDS counseling role at a statistically highly significant (p -value <0.0001). Buddhist practice : in The Four Principles of Virtuous Existence, total Buddhist knowledge and total Buddhist practice could predict 20.4% of variation in behavior in AIDS counseling among professional nurses. Similarly , Buddhist practice : in The Four Principles of Virtuous Existence and The Three Characteristics of Existence, AIDS counseling role and Buddhist knowledge of The Four Principles of Virtuous Existence could predict 19.7% of variation in satisfaction with the AIDS counseling role.

It is recommended that executive nurses in particular should recognize the importance of promoting Buddhism among nursing personnel as it can affect their satisfaction with the counseling role. Professional nurses must be trained in effective counseling standard advocacy with integrated Buddhist principles in nursing education curriculum and understanding how the Buddha's teaching can be applied to nurses' counseling performance, decision-making and adaptation in the individual, family and community levels.

KEY WORDS : BUDDHIST CHARACTERISTICS / BUDDHIST
KNOWLEDGE / BUDDHIST PRACTICE / BEHAVIOR IN
AIDS COUNSELING / SATISFACTION OF AIDS
COUNSELORS

115 P. ISBN 974-04-3814-8